

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 4 APR. 1968 7^E JRG.

Uit de inhoud:

Kroniek van Delden

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 4.20 per jaargang
Losse nummers 40 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

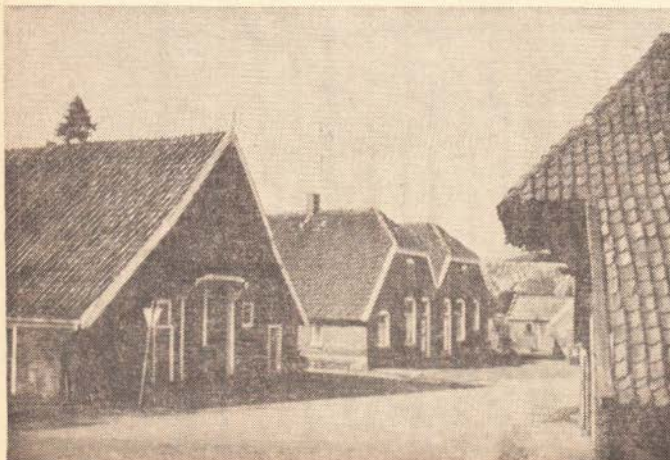
KRONIEK VAN DORP EN STAD

DELDEN ontwikkelde zich in de nabijheid van een hoofdhof, waaronder uitgestrekte bezittingen behoorden. Het gehucht wordt voor het eerst genoemd wanneer GRAAF WICHMANN schenkingen doet aan het door hem gestichte klooster te Elten (Dtsl.). Wanneer hierover na zijn dood een geschil ontstaat tussen zijn dochter ADELE en bovengenoemd klooster, wijst KEIZER OTTO op 18 december 996 aan het Stift toe: *'Thelden dimidia pars'* (het halve gedeelte van Delden).

Adela's zoon MEINDERIK, later bisschop van Paderborn, stichtte aldaar in 1036 het stift „St. Petri et Andreae” (naderhand stift Busdorf genoemd) en schonk aan deze stichting als eerste gawe: *'een hof in Delden, die ik bezit uit mijn vaderlijk erfdeel.'* In het register der inkomsten van dit stift wordt Delden steeds als nummer één vermeld: *'primo de predio Thelden'*. Een praedium was een uitgestrekte bezitting, groter dan een curtis of villa. Zij bevatte een verspreide bevolking van eigen lieden (lijfeigenen of horigen). Volgens deze lijst resorteerden onder de hoofdhof te Delden dertig boerderijen, waarvan er acht en twintig aan de broeders van het stift pacht opbrachten, terwijl de twee, die aan de Heer van Ahaus waren afgestaan (één in Driene en één te Twickelo) dit hardnekkig weigerden.

Met het doel de genoemde hofsteden in handen te krijgen, brengt in 1140 een zekere LUBBERT VAN DELDEN zijn eigen bezittingen onder in het hofverband van de Busdorfse stiftsgoederen en treedt

Het uit 1754 daterende 'Vossenhuis' op de Vossenbrink te Delden (geheel links), thans eigendom van caféhouder A. J. Schüphaus. Rechts een gedeelte van een 'schöppe' (boerenschuur) en op de achtergrond de woningen van brinkzitters.

in haar echte (gemeenschap van hofhorigen). Aldus zouden de beide helften van de Hof te Delden weer in één hand zijn verenigd, zo veronderstelt de streekhistoricus C. J. Snuif, aan wiens „Verz. Bijdragen tot de Geschiedenis van Twenthe” wij deze gegevens ontleenden; (blz. 181 ev.). De jarenlange splitsing echter zou er toe hebben bijgedragen dat er niet één centrum, maar twee centra ontstonden, die thans nog als Brink en Es voortbestaan.

HET WICHBOLD VAN DELDEN

Het wichbold van Delden omvatte een vrij dicht bewoond gebied buiten de stadswallen gelegen en bestaande uit de Vossenbrink en de St. Annabrink.

DE VOSSENBRINK (later Nijlandsbrink) ontleende zijn naam aan een zekere familie Vos, die hier in vroegere eeuwen woonde en wier huis in 'Monumenten van Geschiedenis en Kunst in Twente' (dr. E. H. ter Kuile, 1934) staat beschreven als een *'Boerenhuis met vakwerk met vullingen van baksteen, voorzijde geheel verbouwd'* (na 'n brand, die in het begin van deze eeuw een groot deel van de oude brink in de as legde; red.) De achtergevel (zie foto) vertoont onder de houten geveltop een inrijpoort met opschrift: „Tot hier toe heeft ons de Heere geholpen. I. Samu VII. ver. 12. 26 aug. 1754.”

DE ST. ANNABRINK ontleende zijn naam aan een oud klooster, later armenhuis, St. Anna Gasthuis genaamd. Het was oorspronkelijk een vicarie (bedienings-post) van de kerk te Delden, waarvan de geestelijkheid tot het lezen van twee missen per

'De Niemhof', woning en bedrijfje van een brinkzitter aan de St. Annabrink te Delden (eigenaresse de weduwe van Arend Jan Riethorst), genoemd naar een voorheen in de nabijheid gelegen hoeve die moest wijken voor de spoorweg Delden-Goor.

week verplicht was. Als 'St. Annenhuis' komen we deze stichting tegen in een uit 1710 daterende 'conditie-lijst', die we aantreffen in het huisarchief van de voormalige Hof Te Vaarwerk in Buurse en — uit curiositeits-overwegingen — hieronder (voetnoot 1) in haar geheel afdrukken. Een uit 1842 daterende boerderij 'de Annahoeve' (zie foto) — gelegen in de schaduw van eeuwenoude eiken bij de Annabrug en bewoond door landbouwer G. Spalink, pachter van Twickel — herinnert nog aan deze ongetwijfeld zegenrijke instelling.

Ook dienen we tot het wichbold van Delden te rekenen 'de Schoppenstede' (thans een gedeelte van de Langestraat) met de daarbij behorende 'Peperkamp', 'Greekskamp' en 'de Deldener Mars'. Genoemde SCHOPPENSTEE moge — afgaande op de naam — een plaats lijken waar boerenschuren (schöppe) stonden, veeleer was zij een 'uithoek voor verschoppelingen', waar de schuur-woningen der huisluiden waren opgetrokken, de hutten van de armen en de berooiden — niet ver verwijderd van het reeds besproken armengesticht. In een brief van 'Burgemeesteren' aan 'de Regeering van Deventer' van 18 sept. 1584 (na de stadsbranden

Voetnoot 1.

„Op conditien en voorwaarden hierna beschreven, sal doctor Adolf Hennik Putman als volmagtiger van de Heeren momberen (voogden) van de onmondige kinderen van wijlen den Hoog Welgeb. Gestren(gen) Heer Lintelo toe de Mars, ten overstaan van Sijn Hoog Welgeb. den Heer van Patai (?) van Prosendorf, Landrentmr. van Twente, ingevolge voorgaene publicatien heden den 10. Januari in het openbaar opveilen en an de meest biedende te verkopen der voorsn. kinderen eigendommelijke grove en smalle Tiendens over de Provinciale Erven en goederen van Rotink, Simerink, Semmikrot, Welberg, alsmede over de erven Wycherink en Ruperink en dan ook nog een goed en welgelegen stuk bouwlands in den Ageler Es, de Tebeke (?) genaemt, en ongeveer 5 Schepel gesaey: En dit alles met sodane regten en geregtigheden als voorsn. verkoperen deselve altijd en van ouds afgeprofiteert, gepossideert en beseten hebben.

(1)

De Tiendens zullen de eene na de anderen opgehangen ende verkopt worden, en sal men met Ruperink Tiende beginnen en vervolgens met Wicherink, Rotink, Simerink, Welberg en eindigen met Stuk lands in Agele.

(2)

En sulx voor vrij en allodiael (eigengeërfd) goed niet beswaert met enige lusten, uitgesondert alleen de Tiende van Ruperink daer jaerlyx uitgaat drie mudde rogen in ST. ANNENHUIS.

(3)

De verkopung sal geschieden met gls. van 21 st(uivers) het stuk en sulx met insate en verhoginge.

(A)

Invoegen dat diegene, die met het schrijven onder den telder (schotel) het hoogste Sal (getal) hebben geboden, profiteert de insate, sullende van ieder tiende daer voor genieten een ducaton of 3 gl. 3 st. en van het land een Daler ad 30 st. En sal voorts den insetter bij het opsteken en branden der keersen, daer op voor alle anderen, zoveel verhoginge mogen setten als het hem belieft, ieder verhoginge van 10 gl. waervan negen sullen komen tot profijt van de verkoperen, en eene tot profijt van den hoger.

(6)

Indien den insetter niet meer en komt te hogen, sal het iedereen vrij staen gedurende het branden der keersen daerop sovele verhogingen te setten, als het hem goed dunkt.

(7)

So wie bij keersen út(g)ank bevonden word het hoogste te hebben geboden, die sal koper sijn en blijen.

(8)

Koperen sullen de Tiendens van dit jaer datelijc mogen profiteren, possideren en genieten, en ook het stuk lands op staende voet aenvaerden en besayen mogen.

(9)

De beloefde Cooppenningen sullen worden betaalt in twe(e) egale termijnen, het eerste op primo mey, en het tweede op Martini deses jaars 1710.

(10)

So koperen op dese termijnen niet precisenlijc betalen, sullen deselve gehouden wesen, ten opsigte van de resterende cooppenningen interesse te geven en sulx tegen ses ten hondert, die in dit geval sal gerekent worden van den dag van dese verkopinge af tot de dag van de effectieve betalinge van deselve.

(11)

De vijftigsten penninck opdracht voor waerden en andere kosten sullen half en half gedragen worden.

(12)

Koperen sullen voor haere beloofden kooppenningen voor de punctuele nakinge van dese coopvoorwaarden de gekofte parcellen moeten stellen tot

De Annahoeve te Delden, genoemd naar een voormalig klooster (later gasthuis) van die naam.

van 1583 en 1584) „geven de schamele ingezetenen van Delden hun diepe ellende te kennen, met verzoek om hulp, om tegen den kouden winter eenige kleine hutjes binnen Delden of onder de huisluiden te bouwen;” (2).

speciaal hypotheecq en bovendien ook twee Süffigante (genoegzame) Borgen die sig benevens de koper ene voor al en als Principael of in Solidüm (volledig) sullen verbinden.

(13)

Indien iemand hiervan mogte blijen in gebreke, so sal sodanig parcell weder op het nieuwe worder opgehangen, tot schade en niet tot bate van sodanigen gebrekegen koper.

(14)

Coperen zullen mede volgens ordinaire gewoonte gehouden sijn, bij het eerste of tweede termijn, ten behoeve der diaconie van delden, van elk gekofte Tiende te betalen een ryxdaler, en van het stuk lands een daler.

(15)

De wijnkoop zal door verkoperen en koperen half gedragen worden.

(16)

In castive (in geval) gelijk hoogden, of ander different (onenigheid) over het bieden ontstonden, konden den verkoperen an sig de decisie (beslissing) om het bod of koop te gunnen na haer welgevallen, gelijk sy sig mede voorbehouden de interpretatie van alle punten in dese voorwaerde vervat.

(17)

Bij het betalen van den laetsten termijn sal Coperen behoorlijke Cessie en opdracht gedaen worden, daer sig en hare Erven genoegsaem mede sullen sijn bewaert.”

„(Onderstont:)

Dat mij ondergeschrevene ingevolge dese vorenstaende voorwaerden, den eersten termijn ad 666 gl. 15 st. (Segge Seshondert Ses en Sestig gulen vijftien Stuiver) door Mons. Jalink Hendrick als Coper van den tienden van Semmikrot voldaan en betaelt sy sulx attersten kragt deses Delden den 9 Mey 1710.

(Was getekent)

A. H. putmann”

N.B. Met betrekking tot de koper van de tienden van de katerstede Semmikrot: de heer H. JALINK, stonden ons geen nadere gegevens beschikbaar. In 1677 is een zekere Werner Jalinck Burgemeester van Goor en in 1708 een zekere Werner Jalinck Jun(ior). In 1785 wordt ene Wilh. Jalink genoemd als 'Major' van de 'Schutterije' te Goor, waartoe in dat jaar ook een Arend Jalink behoort; (C. J. Snuif: 'Verz. Bijdr.', biz. 280, 286 en 451).

Met betrekking tot de ondertekenaar Dr. ADOLF HENDRIK PUTMANN vonden wij nog dat hij op 27-8-1683 werd gedoopt als zoon van de predikant Paulus Putman (geb. te Delden 5 mrt. 1648) en diens echtgenote Aleida Borge-rink (overl. te Deventer op 1 jan. 1753). Zijn voornamen Adolph Hendrik doen denken aan Adolf Hendrik van Raesfelt tot Twickel, die waarschijnlijk zijn peter is geweest. Hij studeerde te Deventer en Utrecht en promoveerde J.U.D. (juris utriusque doctor: met hoogste academische graad in de beide rechten, nl. burgerlijk en kerkelijk) en was advocaat te Deventer. Op 1 jan. 1715 huwde hij met Roelina Maria Krull geb. 1691 (dochter van kapitein Rudolph Krull en Maria Kotgen), die op 18 dec. 1715 in het kraambed overleed. Hij hertrouwt 10 jan. 1717 Hermanna Rouse, overl. 1741 (dochter van burgemeester Everhardt Rouse te Deventer en Suzanna Geertruida Stam).

Zijn eerdergenomeede vader Paulus Putman (van 1674 tot 1720 predikant te Delden) was een zoon van Rutger Putman, die in 1630 werd ingeschreven als leerling aan het Atheneum te Deventer en in 1633 als student op de Hogeschool te Groningen. Vanaf 1636 tot 1674 vervulde deze Rutger het predikantenambt te Delden, waarheen hij door de landgraaf van Hessen beroepen was en op 23 apr. 1643 huwde met Johanna van den Bergh, met wie hij in de kerk te Delden begraven ligt onder een goed bewaarde zerk. Rutger Putman op zijn beurt was de zoon van Johannes Putman (sedert 1604 schoolmeester te Goor, waar hij op 2 jan. 1612 als predikant werd beroepen en op 16 nov. 1656 80 jaar oud overleed) en diens echtgenote Mechteld Meijer (overl. 5 febr. 1664 te Goor).

Red. TP

hengelo

de **Bokdams**
voor
DANSLES
Drienerstraat 37

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedeesestr. 22, Hengelo

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

COOP.

RAIFFEISENBANK

BOERENLEENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81

- MEUBELEN
- TAPIJTEN
- BEDDEN

PETRI voor de moderne
woninginrichting!!
MARKTSTR. 15

ADVERTEREN IS ETALEREN

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Bult's Slagerij

VOOR VLEES
EN VLEESWAREN
WEEMENSTR. 12, TEL. 12752

Klaant'n van BISCHOFF
Bint almaal vol lof
Ne dame of heer . . .
Ze komt aaltied weer, want:

Bischoff

HENGELO

hef 't beste wat er is
Oawertluugt ow van dizze waarheed

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

Ruischer en Hartgers

Voor elektrische apparaten
en installatiewerken

DRIENERSTRAAT 4 — HENGELO
(tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)

HOBBYHUIS Hackfort

BERGWEG 9, HENGELO

VERSTEEG's veerve

veur hoese en earve

Molenstraat 20
Hengelo (O.) — Tel. 12207

Bonneterie

SPECIAL-
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 17382, Heng.

N.V. Automobielfabriek

BLEEKER

- OPEL
- CHEVROLET

HENGELO

AHREND

Telgenflat Hengelo Tel. 7266
voor: Lichtdrukken, Foto-
copieën, bestekken.

H J. Krakkers

AANMERSBEDRIJF
Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

MORSINK

SOLASPECIALZAAK *Servieren*

Weemenstraat en Kotmansweg

Doe het zelf

Wij leveren hiervoor P.V.C. vloer- en
wandtegels (reeds vanaf fl 5.80 p. m²),
plakplastics, mozaiek, lijmen, beits etc.

VLOERENBEDRIJF

A.F. Pierik &

F. Boerkamp n.v.

Wolter t. Catestr. 5, Tel. 14064
Hengelo (O.)

Automobielfabriek

ERNE

Delden.str 42
Tel. 2120

vanaf:
f 3799

FIAT 500

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

ADVERTEREN IS VERKOPEN

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Beekstr. 29 Hengelo

Beste leu. weet wa'j doot met oew geeld.
Leav' nich raak zoaj wal weelt.
Denk ter um. le'j mangs wat op zied.
Veur nen krappen of slechten tied.

Bring dan

oew geeld

naor de

Nutsspaorbaank

Now 4 pct rente

NUTSSPAORBAANK

Drienerstraete 43 - HENGEL

HET STEDEKE DELDEN

Een nederzetting van primitieve woningen, wanordelijk bijeen gezet en getimmerd van zeer brandbare materialen, woonplaats van voornamelijk boeren en handwerkslieden in de omgeving van een Hoofdhof (zetel van een meijer of opzichter) en wellicht ook gelegen in de nabijheid van een Kerkschuur, dát moet het beeld zijn geweest van het 'Thelden' der middeleeuwen. Een gehucht met slecht begaanbare wegen, open riolen, mestvaalten en loslopend vee, gelijk alle middeleeuwse wooncentra in Twente.

Aan het begin van deze historische schets vermelden wij reeds dat de Duitse stad Paderborn sterk in Delden was geïnteresseerd. Omstreeks 1040 kwamen de relikwieën van St. Blasius naar Paderborn, hetgeen de veronderstelling wettigt dat deze stad de hand heeft gehad in de stichting van de kerk te Delden, die eveneens aan deze heilige werd gewijd. Andere stichters zijn niet aanwijsbaar; (3). Eerst in 1118 is er werkelijk sprake van *de kerk van Delden*, als Godebald Bisschop van Utrecht deze — samen met de kerk van Enschede — aan het kapittel van St. Pieter te Utrecht schenkt; (orig. charter archief kapittel v. S. Pieter, no. 935). Genoemde instelling draagt de patronaatsrechten in 1294 over aan het kapittel van St. Lebuinus te Deventer. Ongetwijfeld hebben we dan te Delden reeds met een stenen kerkhuis te doen, zij het van kleinere omvang dan de tegenwoordige oude zandstenen kerk; (4).

In de nu volgende jaren (14de eeuw) legt Delden, dat steeds het karakter had gedragen van een gespreide woonkern, de grondslag voor een gesloten stad. Bij oorkonde van 18 jan. 1322 verleent FREDERIK VAN ZIERIK, Bisschop van Utrecht in de periode 1317-1322, de Deldenaren verlot hun woningen en haardsteden — uit veiligheidsoverwegingen — te verleggen naar het 'Nije Delden', daarbij gelijke rechten waarborgend als voorheen. Hoewel hier eerder van een concentratie dan van een verplaatsing sprake zal zijn geweest, kunnen we ook weer niet te licht denken over de omvang van deze operatie, want eerst elf jaar later (26 juni 1333) bevindt JOHAN VAN DIEST (van 1323 tot 1340 Bisschop van Utrecht en opvolger van Jacobus van Oudshoorn, 1322-1323) de woonplaats Delden waardig om tot stad te worden verheven. Bij die gelegenheid verleent hij haar dezelfde rechten als Oldenzaal bezat: „*in allen manieren als hefft onsse Stadt van Aldenzele.*”

(2) J. Harterink „Schetsen uit het Stedeken en Richterambt Delden”, Deel I. blz. 12; in handschrift berustend op de bibl. v. d. Oudheidkamer Twente, Rijksmus. Enschede.

(3) In 1239 werden de goederen der kerk te Paderborn verkocht aan Johan van Ahaus; Snuif. „Verz. Bijdr. tot de Gesch. v. Tw.” blz. 182). De heren van Ahaus hadden voordien in de omgeving van Delden reeds diverse belangen.

(4) Volgens dr. E. H. ter Kuile („Monumenten van Geschiedenis en Kunst in Twente”) zijn de kolommen van de vroegere kleine kerk gebouwd tussen 1100 en 1200, terwijl tussen 1400 en 1500 uitbreidingen naar verschillende richtingen tot stand zijn gekomen.

Door middel van diverse privileges trachtten de bisschoppelijke landsheren de versterking van hun stedelijke bruggehoofden te stimuleren. In 1404 verleent FREDERIK VAN BLANKENHEIM, Bisschop van Utrecht in de periode 1393-1423) aan Delden het recht van weggeld zoals vorige bisschoppen aan de steden Enschede en Goor gegeven hadden „*mede angesiene groote vlijt, die sij dagelijks doen, deselve onse stadt te maeken, te graven en te vesten als sy by onsen raede en thodoen eerst angenommen ende all ende wall bestaen hebben, want wy gaerne hadden dat het goede begin en voortganc hadde.*”

Het is in deze achterliggende jaren van toenemende bisschoppelijke macht, dat HERMAN VAN TWICLO (waarschijnlijk afkomstig uit de marke Tweekelo) in 1347, de 21ste mei „*dat hus to eysinc in den kerspele tot Delden*” aankoopt, deze boerderij afbreekt en iets zuidelijker daarvan een nieuw huis sticht, daarmee het fundament leggend van de tegenwoordige havezate Twickel.

DELLEN IN DE 16de EEUW

Onder PHILIPS VAN BOURGONDIE, Bisschop van Utrecht in de periode 1517-1524, is Delden samen met de kleine steden Ootmarsum, Goor, Ommen en Hardenberg in 1518 'entvestet' (ontmanteld), zodat de betrokken burgers met de bijzondere verdediging van hun steden vanaf die tijd niets meer hadden uit te staan; (mr. J. W. Racer).

Oldenzaal, reeds centrum van het geestelijk leven in Twente, werd hierdoor tevens een bolwerk van de wereldlijke macht der Utrechtse bisschoppen in dit gewest. Een macht, die door Hertog Karel van Gelre, in 1492 uit Franse gevangenschap teruggekeerd, voortdurend werd bestreden. Gesteund door Frans geld, viel hij in 1517 met een grote troepenmacht Twente binnen, waarbij Goor (9 jan. 1517) en Enschede (14 maart 1517) tot de grond toe zijn afgebrand. Vooral echter Oldenzaal, in 1510 al eens door de Geldersen ingenomen, was ook nu weer het mikpunt der vijandelijkheden. En dit verklaart nader, waarom de bisschop van Utrecht enerzijds de wallen der kleine steden liet slechten, en anderzijds de vestingwerken van Oldenzaal — op straffe van strenge maatregelen — liet versterken. Wie namelijk Oldenzaal bezat, had heel Twente in handen. Wanneer eindelijk in 1527 de

E. J. Lantink

LANGESTRAAT 21 - 23, DELDEN

RADIO - TELEVISIE - ELECTRO

TECH. INSTALLATIE - BUREAU

WASMACHINES - VERLICHTING

VIOS gebouw

Self Service

maaltijden à f 2.50

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo

TEL. 05400-12612

Timmerfabriek

Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

DELLEN

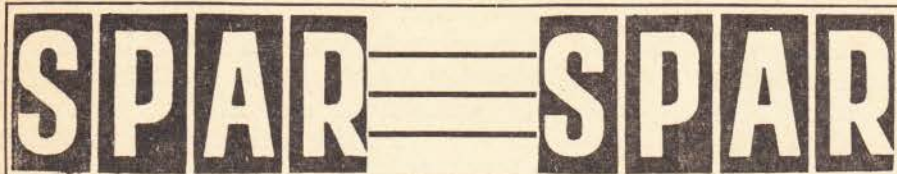
Dèldener Moppen

bij oew'n waarm'n bakker.

Luxe Brood- en Banketbakkerij

G. A. MEEN

Langestraat 9 — Delden

DELLEN

De parel van Twente
Prachtig natuurschoon, grootste
eikenbossen van Europa, oud
stadje, vele monumenten. Pri-
ma hotels, camping, pensions.

Vraagt inlichtingen en folder bij:

VVV-DELLEN

Bureau: Langestraat 70, tel. 05407-1338

TUSSEN STADHUIS- EN ST. LAMBERTUSSTOREN

OPTICIEN

LEVERANCIER
AAN ALLE
ZIERENFONDSEN

MEEST UITGEBREIDE
COLLECTIE MODERNE
BRILMONTUREN

Eethuis

„t Centrum”

(Eig. B. Droste)

BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: Zigeuner-Bief

Geopend van 23.30 tot 00.4 uur

HOTEL—RESTAURANT

De Zwaan

DELLEN

Vlak bij de Twickelse bossen

Westen Woont Weemenstr. 15

RAIFFEISENBANK

DELLEN

Alle Bankzaken

SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-1437

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

Automobielbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

WAGENAAR
HENGELO:
TESTBEELD
VOOR MODE

HET HUIS VOOR
EXCLUSIEVE DAMESKLEDING
Brinkstraat 6, telefoon 13807

Alle boeken over Twente

(ook streektaal-literatuur)

Boekhandel t. Voorde
Delden

Voor al uw

wapens en munitie

naar

Wapenhandel

HUISKES

Molenstraat 15

Delden

Schoenen en reparaties Marktstraat 19
Hengelo

SJOERD van de LAAN

machteloze elect HENDRIK VAN BEIEREN (tot bisschop v. Utr. gekozen maar nog niet gewijd) afstand doet van zijn wereldlijk gezag en domeinen in Overijssel, laat KAREL V als nieuwe landsheer zich voor deze streek dan ook te Oldenzaal inhuldigen; (28 nov. 1531). Het zou nog tot 1543 duren, voordat het hertogdom Gelre eveneens onder Keizer Karel V kwam.

De interne gang van zaken te Delden werd door het slechten der stadswallen niet gewijzigd en 'na older gewoenthe' voortgezet. Evenals voorheen kozen de 'gemeene burgers' hun vier 'gemeenslieden' (één vertegenwoordiger in elk kwartier van het Deldener rechtsgebied) die op hun beurt zes 'schepenen' kozen:

„Anno domeni screff dusent vijff hondert unde XX tich (1520), up sunte petrs avent Cathedram, So is desse nabessr. Insathe ende wilcoer belevet Ingesaths Avertegeven bij ons schepenen ende gemenen borgere unser stat Delden. Darop wy sollen kesen VI schepenen na older gewoenthe.

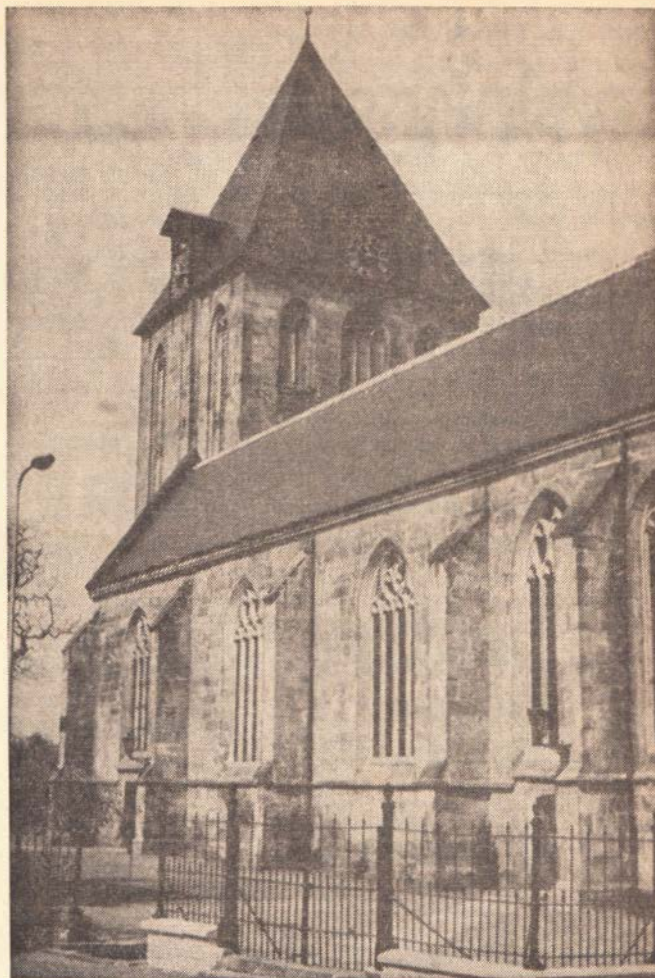
Item Eirste so sollen de gemene borgere keysen veyr gementslueden ut elker quater enen vryen unberuchtigen Man de dar verstandich, nutte ende guet to ys. De sollen keysen seesze unberuchtige gude mans de den Stat Nutte ende truwe synt vor gude schepenen. Dar sollen se oren eydt updoen na olden gewoente ende Rechticheyt, unde denselven schepenen sollen de gemenen borgeren bytendien to rechte helpen ungeweyert deur armen als des rycken bij oren eyde.

Ende wert saeke de anspracke ende twyst In den rechte also gelegen were. Na ore wytsscap nyet synden off eyn wusten to rychten en so saemen dat versten eyns twyeden derden mael beropen vor den Raet vor Deventer up unkost van ungelucky Na older gewonthe.

Item wert saeke dat desse vyer gementhlueden enen borger kozen to scheppene. Ende dar eyn tegen voer weyeringe dede ende nyet wesen eyn wolde, de breckt der stat hoygste koer XXVtich beygerssche gulden. Ende elken schepenen VI olde flemess zonder genaden. Ende deselve sal geyne borger nerynge doen.

Item wert saeke dat den Stadt noetsaeken anquemen offt breve kregen van der stad so sult de twie sceppene in ore mant die breve upbrecken und besien die, und dan van stonden by eren geswaren badden (boodschappers; red.) die sceppene bij (e)en laten komen dar umme dat die stad yn gienen schaden kumpt;” (5).

(5) Idem voetnoot 2. Deel IV, blz. 144 ev.

De gerestaureerde Grote Kerk (St. Blasiuskerk) te Delden, in 1602 door prins Maurits aan de protestanten toegewezen en in wier bezit zij bleef, óók na de Franse tijd, toen in 1811 de kerken naar de grootste kerkelijke groep gingen. Het kerkhof om de kerk is nog als omheinde ruimte bewaard gebleven. De toegang is voorzien van een rooster, waardoor het vroeger niet mogelijk was dat loslopende varkens op het kerkhof kwamen.

Het slechten der stadswallen betekende helaas niet dat de strijdende partijen in de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) Delden nu maar links lieten liggen. A. Moonen in de 'Korte Chronyk der Stadt Deventer' (6) van 1688 vermeldt:

„1583 28 Junij is de Stadt Delden met haere Kercke, toren en torenklokken door Ritmeester Pruist en zijn ruiters verbrandt.”

En nauwelijks een jaar later:

„1584 In het begin van Julius hebben de ruiters van den Grave van Meurs de stad Delden, nu eenigszins hertimmert, wederom verbrandt, bur-

(6) Volgens dezelfde 'Chronyk' is de Stadt Delden ook in de 15de eeuw, en wel „in 1453 op haere Keurkermis” verbrand.

enschede

A. v. d. Leest | Radio
Enschede | Televisie
 Radio onderdelen · Electrotechnische artikelen
 Erkend reparateur en installateur
 OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688

ADOLFS & PENNINK
 studieboeken
 pocketbooks - romans

Een BRIL, die werkelijk prettig zit
 is gemaakt door
Remmelt Pit
 Kalenderstraat 24-26 Enschede

FOTO **GOBO** FILM
 Van Loenshof 10 Tel. 15271
 Filiaal: Olieمولensingel 37 Tel. 16118

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor 't Hoen
 medaille, krans, tak
 of beker: bij ons slaagt u zeker
Ripperdastraat 2a, Enschede

Fijnhout- en Triplexhandel
Fa. W. LANGE
 Spelbergsweg 37, Tel. 4538
 levert: Fijnhout, Triplex, Hard en
 zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz

JULO
 Motor defect?
 naar **JULO**
 direct !!!
 Pyramontstraat 15-19
 ENSCHEDE

Machinefabriek
ARENS & Zn
 tandwielen
 Perikweg 52

Het bekende adres voor het
 leveren van alle bekende merken
gazon- en motormaaiers
 (ABNER. BRILL. FOLBATE. HUSQVARNA)
 ▼
 Fijn- slijperij **H. v. d. Meer en zn**
 BLEEKERSTR. 18 - ENSCHEDE

TELEVISIE
 HOOR APPARATEN
 RADIO
Blijvende service!
Jan LANGKAMP
 LANGESTR. 52 TEL. 24695 ENSCHEDE.

Voor herenkleding
 het beste bij **Besters**
 Van Loenshof 12, Enschede

S. TEN CATE
 STAALHARDERIJ
 Hessenweg 1 - 9 — Tel. 15413
 MINTEX-REMDIENST
 Dr. Benthemstr. 35 — Tel. 15418

Gramfoonplaten Pick-Ups
 SPECIAALZAAK Nieuwstr. 57 Tel. 13909 Hengelo.
RADIOKO Boulevard 90
 Tel. 24863 Enschede.

B.V.
BERVOETS - VRIEZELAAR
 Schoenen Voor Verwende Voeten
 Hengelosestraat 16 - Tel. 18669
 Van Loenshof 5 - Tel. 23257
 Oldenzaalsestraat 93 - Tel. 15553

Wee rekken kan geet naar
 zölfbediening
PARAAT
 Glanerbrug: bij TET-bushalte
 In 'n lunchroom kôj lekker etten en dreerken

Voor
 lijn- en rastercliché's
Clichébedrijf
NV v/h Firma
M. J. v. d. Loeff
 Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

FA. H. v. d. BERG
 OLDENZAALSESTRAAT 65 — TEL. 12543
STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN
 Leverancier voor alle ziekenfondsen

ADVERTEREN IS VERKOPEN

rijwielen & bromfietsen
Gerh. Klein Wolt
 Zonstr. 14, Tel. 23881, Enschede

BOERENLEENBANK
 Enschede-Lonneker
 de bank voor iedereen!
 FAZANTSTR. 116, ENSCH. - Bijkant.: Boule-
 vard 1945 Enschede.; Scholt. Reimerstr. 31, Lon.

Mans
Kapbaarg

Een kostelijk boek, eindelijk, en fraai
 herdrukt met tekeningen van Ever-
 hard Jans voor f 5.75
Boekh. WITKAM, Enschede.
 (tel. 05420/12773)

Wiesheed
 Dankbare leu zint as wellige
 grond: zee geewt meer as ze
 ontvangen hebt.

gers, boeren en alles wat zij kunnen, met zich meenemende;" (stellig om zodoende een losprijs te bedingen, red.)

De burgemeesteren van Delden schrijven aan de regering in Deventer:

„Bidden seer dem edelichen umme den heere Jhesus Christus wyllen, die vur onns allen syn duerbaer bloet uthgestort heeft dat die Ed. Raedt van Deventer sich onser ellendigen erbarmen wylle.”

Op 21 sept. 1584 een dergelijk verzoek: „want wij jammerlicken under den blauwen hemmel liggen,” (L. A. Stroink: 'Stad en Land van Twente' p. 266).

Hebben de inwoners van Delden geweigerd een gedwongen schatting te betalen op straffe van brand en plundering door de Staatse troepen? Volgens mondelinge overlevering wilden de Staten dit deel van Overijssel platbranden om de Spanjaarden in de vestingstad Oldenzaal te isoleren. Delden zou dan het slachtoffer zijn geworden van een voornemen, waaraan men achteraf slechts ten dele uitvoering had gegeven. Tegen de brandstichter Joachim Pru(i)st, die — als executeur der brand-schatting in Twente — Delden en andere plaatsen meedogenloos behandelde, kwamen bij de Staten talloze klachten binnen. Zijn leven moet in Zwolle zijn geëindigd op het schavot.

„ARME STÄTLEIN...”

De gevolgen van het krijgsgeweld in de 16de eeuw waren voor Delden in één woord catastrofaal. De diverse berichten, welke ons uit die tijd zijn overgebleven, spreken voor zich zelf.

„Bij attestatie (getuigschrift) gepasseert voor Dederick Engelkens, richter tho Delden und Borne, den 23 Decembris 1584, blijkt dat Albert ten Bomcamp, Geert Kemerinck ende Geese ter Pierke door de belegeringhe van Lochem und meer andere ruyteren ende knechten aangedaen en geledene schaden in soe groeten armoot geraeken synnen, dat nyet mogel. is heure pachten ende schulden te betaelen.” —

„Bij attestatie van Diederich Engekens, richter tho Delden, in date des 12en Novembris 1586 geteeckent ende besegelt gelycke behoirt, hier overgenomen, blijkt dat van dit goet Wilderinck ende andere in deselve attestatie begrepen, nyet en is gecomen ende dat den renclant oft syns comisen daarvan nyet hebben ontfanghen, aver dien dat doer die beswaerlijcke belegeringh van Lochem alle het vee van de meyerlyuden en allen heur goet van de soldaten is genomen sulcx dat sijlieden de erven hebben moeten verlaten.” (Als gedupeerden worden genoemd: den

Boemcamp, Wyvercate, Wolter te Braeck, Les-sinck, Assinck, Hemmerinck, Dubbelinck, Rinck, Exterquote, de Huysstede, Alminckhoff, Storck, Kothe, Engelbertinck, Estherinck, Berckman, Arckman en Bolscher, Lohuys, Perick, Suythof, Laerhuys, Ottenhof, Lambertinck, Ottenschut, Waninck, Berrent, die Hachmolen, Goirsfelt, Bellerinck, Keyserlandt, Overinck, Voertman.

(Aantekeningen in de rekeningen der confiscatiën in Twente in de jaren 1582/1586; van Spaanse zijde samengesteld).

Ontredderd en berooid stapt Delden de 17de eeuw binnen. In een oud handschrift, berustend op de Kon. Bibliotheek te Kopenhagen (Denemarken), wordt melding gemaakt van Twente en Delden één jaar voor de aanvang van het op 9 april 1608 te Antwerpen gesloten Twaalfjarig Bestand:

„Kurtze erzehlung aller der Vestungen, Besatzungen, Kriegsvolcks unde Bevehlhaber der Beiden Niederländischen Kriegenden theile wie sie Ao 1608 in sommer gewesen; (Ao 1608 5-15 apr.). Folget nun Overijsssele welches die 7 der vor-eingten Provincien ist, die hat zwei teil, Zalland und Twente.

Die Twente hat nichts furnehmes, wei(l)e Al-melo, Delte (Delden; red.) Enschede, Otmersum slechte arme Stätlein sein... enz.”

(Wordt vervolgd.)

STREEKTAAL

SMIETEN

„Smiet ow van de been”, d.w.z. gaot zitten, dan wi'w 't ees aower 't smieten hebben. „De besvaar weet daar heel wat van en ik wil mi'j zölf ook nich vot smieten, ik kan der ook van met prooten,” zeg de jong. Mer de vaar meent: „Wo'j ook a met kuiern, jong? Iej smiet er mer zo'n betjen met de pette nao.”

De besvaar verteelt, hee har ees 'n maol kwestie met zienen naober aower ne voor land. Den naober smeeet em vuur de veut, de besvaar zol dee voor anploogd hebben. Zee konnen 't nich ees wödden en 'n naober smeeet 't vuur de rechbank. Zienen affekaot zèè, hee zol dat vaarken wal efkes wasken; mer 'n naober kreeg 't an de nöt en mos de proceskossen betalen. 'n Affekaot kossen em honderd daler. „Iej hebt ow geld in 't water smetten!” zèè ziene vrouw. En 'n naober mostern: „Dee affekaoten! Iej zollen 'n enen nemmen en 'n andern der met an 'n kop smieten!”

„As jongen keerl,” zeg de besvaar, „was ik glad gek

oldenzaal

GESCHENKBON

G. MORSOLT p.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbond.

Blij met een geschenkbond

G. Morselt

tricoloren
drymasteren
verven

Ootm.str. 47-49
Tel. 2091

Antoon Hutten

VOOR DE LOOP EN DE SLOOP

Van Opel, Ford en VW
alle onderdelen
Denekamperstr. 71, Tel. 2863

Autobus-
onderneming
Oldenzaal

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

Foto's könt nich kieken
(Mer oonze foto's möj' bekieken)
fotohandel
't Kiekkeske

Voor
een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie
E. HEIDEMANN & Zn
Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349
OLDENZAAL

ADVERTEREN IS ETALEREN

TELGENKAMP's
zaadhandel

Het adres voor tuin-, bloem-
en landbouwzaden, bestr. midd.
Molenstraat 6, telefoon 2958

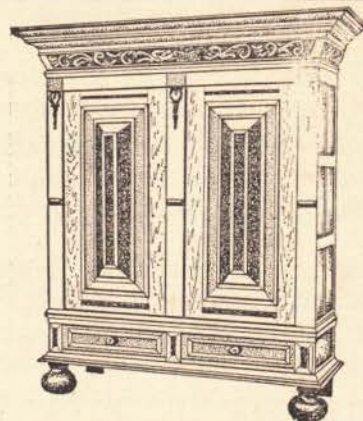
KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuit Uw auto

AUTOSPUIJBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 - Tel. 2251 - Oldenzaal

de zaak met meer
dan 50 toonkamers

Bij Brücking's Groothandel Oldenzaal
vindt U altijd een prettig onthaal
Een tip voor kappers en drogisten
doch ook voor schoonheidsspecialisten:
bezoekt onze toonzaal
EKKBOERSTR. 44 - TEL. 2495

Door de eeuwen heen een meubel-
stuk, dat sfeer geeft in elk interieur.
Permanente expositie in onze toon-
zalen van vele modellen Gelderse
kussen- en rankenkasten

Smellink - Oldenzaal

Gerton .lederwaren
zijn niet te evenaren!
STEENSTR. 20 - OLDENZAAL

Diverse plaatsen

antiek, goud, silver
en uurwerken

TH. BUDDE

Ootmarsum

Spec. Reparatie-afd.
Antieke Uurwerken.

WAAROM NAAR:

Ootmarsum?

Karakteristiek stadje, rijk
aan folklore, bos en hei,
A.N.W.B. - oriënteertafel,
't hoogte punt van Twente.

Schitterende vergezichten
over Twente en Duitsland
SAKSISCHE BOUWKUNST (los hoës e.a.)

van 't klootscheeten. *Ik smeeet de kloot met gemak tnegentig tred.* In tien boerschoppen kon nöms tegen miej smieten. Eenmaal dagen miej nen scheeter oet Rossum; den har 't nog nooit an de bokse kregen. Hee zeg tegen miej: „*Verspöllen wi'k 't nich, ik smiet miej nog leewer 'n arm oet 't lid.*” Non, 't was nen strabanten scheeter, dat mu'k zegen, hee *har ook nen wissen smet;* (vaste worp). 't Was doo weer, *wa'j smeeeten, dat ha'j,* rollen deu de kloot gen spier.” „En wee wun 't?” vreug de jong. „Bo, ikke natuurlijk, *ik smeeet em oet de ogen, wat dach iej?*”

Vuur 'n eersten wereldoorlog verdeenen de besvaar, zo vertölle, völ met 't hooln van ganze. Mer oop eenmaal, *daor ha'j 't smieten in de glaze!* De Pruusse har 't an de nöt kregen, hee kon gen ganze meer betalen. Dow har de besvaar *zik oop 't mesten van vaarken smetten,* hee zeg, *iej mut ow in alle bochen kunnen smieten.* De eerste jaoren gung 't good, mer dow kwam den krisis van '30, 't spek deu vieftien cent 'tpond, nöms *smeete nog met nen metwos naor ne zie spek.* 't Was dow nen raren tied. Wat leu gaffen de schold an de regering. *A'j nen hond wilt smieten, kö'j aait wa nen steen vinnen.*

Vandage an 'n dag zit er wier honnig in de bloomn. *Daor wödt met geeld smetten.* Van weelde kroept de manen oet 't spek en *as de peerde zat zint, smiet ze de krub um.*

An 't lesten nog 'n paar räödselkes met 't werkwoord 'smieten':

'k Zal 't wit oop 't hoes smieten en 't zal der gel wier of kommen.

Dat is 'n ei.

'k Zal 't heet in de put smieten en 't zal der ook heet wier ofkommen.

Dat is heide (erica).

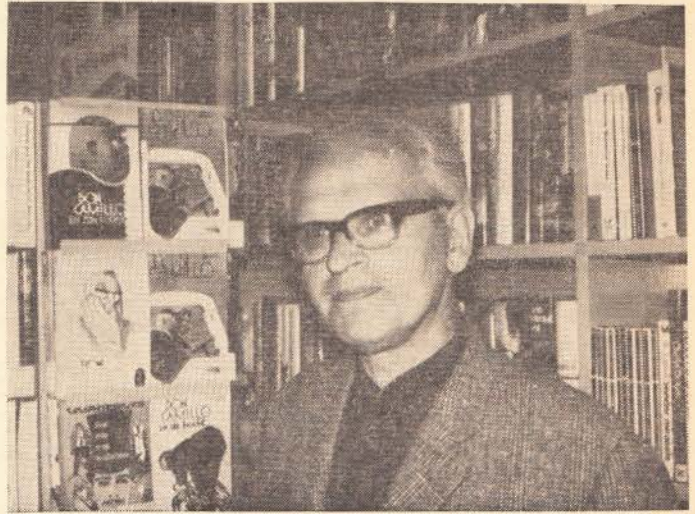
'k Zal 't rond oop 't hoes smieten en 't zal der lank wier ofkommen.

Dat is 'n klunwen goorn.

NATUURHISTORISCH MUSEUM OFF. GEOPEND

ENSCHEDA — Op 10 april werd het verbouwde Natuurhistorische Museum te Enschede door de commissaris van de koningin in deze provincie officieel geopend met de onthulling van een buste van M. J. Sambeek (1884-1956), onder wiens leiding het museum zich een vaste plaats in Twente verwierf. De voorzitter van de natuurhistorische vereniging bood een sterrenwachtkoepel aan, die op het dak van 't museum zal worden geplaatst, terwijl het Instituut voor Natuurbeschermseducatie een installatie schonk waarmee vogelgeluiden kunnen worden opgenomen.

REGIONALE UITGAVEN

Uitgever W. G. Witkam (58):

„Ik zie de dialekten als rijke schakeringen van onze landstaal.”

'MANS KAPBAARG' HERDRUKT

ENSCHEDA — De onvergetelijke avonturen van *de grootsten leugenbuul van 't Tukkerlaand: Mans Kapbaarg* (een geesteskind van wijlen de Almelose schoolmeester G. B. Vloedbeld) zijn herdrukt. De heruitgave — uitgevoerd in een fris omslag en door Everhard Jans uit Almelo voorzien van goed bijpassende tekeningen — kwam tot stand dank zij een initiatief van boekhandelaar/uitgever W. G. Witkam te Enschede.

De verhalen van Mans Kapbaarg, die met zijn kammeraden Jans Wagenrong en Naats Gruttenmel onder Keizer Napoleon de oorlog in Spanje en de tocht naar Rusland meemaakte, gelden terecht als een klassiek voorbeeld van Twentse vertelkunst. Toen men meester Vloedbeld eens aanmoedigde om op deze wijze voort te gaan, antwoordde hij dat 'Mans Kapbaarg' een éénmalige creatie was. En inderdaad is met deze romanfiguur een Twentse cultuurperiode afgesloten, die niet meer is te herhalen. Niet alleen het woordgebruik van die dagen, maar ook de ouderwetse bijeenkomsten 'um 'n heerd' — de enige gelegenheden, waarbij de gesloten Twentse landsman iets van zijn verbeeldingswereld prijs gaf — behoren onherroepelijk tot het verleden.

Wie zich wil inleven in de sfeer van die tijd, wil genieten van onvervalste Twentse humor en een gaaf stuk streektaal, zal met 'Kapbaarg' volop aan zijn trekken komen.

(verder op blz. 13)

almelo

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

**Nutsspaarbank
UW bank**

Hoofdkantoor Almelo
WIERDENSESTRAAT 22

Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

**Grotestr. 79, ALMELO
Nieuwstr. 36 Hengelo**

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

Coöperatie

De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

ADVERTEREN IS ETALEREN

■ VEEVOEDER
■ KUNSTMEST EN
■ LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij **ALMELO**

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo biejkomp kieken, naor:
TOON a.d. **Tuinstraat**

Tel. 3880

In vrogger dage daansen de leu op
de dell' 'n veertoer. Weer völ later
'n zeuensproonk. Rechtervoortfoxtrot,
wals en cha cha cha in niejmoode
daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

drogisterij - parfumerie
PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650
Het huis voor geschenken

DIVERSE PLAATSEN

Met onze mengvoeders altijd de
hoogste productie. **Kunstmeststof-
fen**; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in **vaste brandstoffen**.
Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

Coop. „De Landbouw” W.A.
GOOR

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

**Hotel
Haarhuis
Zenderen**

In 't herte van Twente

DIVERSE PLAATSEN

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengel naar Deamter
[Twentse specialiteiten]

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING

OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

COÖP. ZUIVELFABRIEK

**De Eendracht
ROSSUM**

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MAARKEL**
met wiede umgeffing

● Coöp. Boerenleenbank en
● Coöp. Landbouwvereniging

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

■ De SPAARBANK ■ verder alle
voor iedereen BANKZAKEN

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

Boerenleenbank De Lutte
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

Uitgever Witkam, die met deze heruitgave stellig in de roos heeft geschoten, is een man met een zwak voor het eigene van de streek. Sinds hij in '66 een tweede druk bezorgde van het geschiedenisboek 'Stad en Land van Twente' (samengesteld door de streekhistoricus L. A. Stroink), voorziet hij de Twentse boekenmarkt regelmatig van oude en nieuwe streekuitgaven. In betrekkelijk korte tijd monopoliseerde hij de verkooprechten voor Twente van het 'Twentenummer Neerlands Volksleven' en de streekuitgaven 'Oet et laand van Aleer' (Cato Elderink), 'n Buske late bleujers' (Toon Borghuis), 'Hutten Toone' (H. Klaassen), 'Graedske' (J.W.M. Gigengack), 'de Boetenste Duusternis' (Idem), 'Twents volksleven, liederen en dansen' (dr. Bartelink) en 'Schaduw van Twickel' (H. Haverkate). Vervolgens startte hij met de uitgave van twee Twentse boekenseries, teweten: de 'Twentse Reeks' (waarin als eerste boek de hierboven besproken heruitgave van 'Mans Kapbaarg') alsmede de 'Kleine Twentse Reeks' (waarin als eerste bundel een verzameling dichtsels van de Enschedeër Hendrik Eitink: 'Waorum zo gow vergett'n'; dezer dagen verschenen).

In de grote reeks zullen verder nog een aantal werken in de streektaal van wijlen meester Vloedveld verschijnen, terwijl in de kleine reeks op het programma staan een bundel verhalen van drs. D. Poort uit Oldenzaal: 'de Geselaars van Ootmarsum' alsmede een verzameling gedichten van mevr. Hagreis-Post uit Hengelo: 'Biej 't losse veur'.

Vanzelfsprekend zullen zowel de reeds verschenen titels als de uitgaven die nog op stapel staan, in elke Twentse boekhandel verkrijgbaar zijn. Uitgever Witkam is slechts de man op de achtergrond. Een pionier, waarmee we — gezien de stijgende vraag naar streekuitgaven en de achterstand, die op dit gebied moet worden ingelopen — alleen maar gelukkig kunnen zijn.

PLAN KLEINKUNST THEATER

ENSCHEDÉ — De Juniorkamer Twente, bestaande uit jongeren met een leidinggevende functie in het bedrijfsleven, heeft het plan om in Enschede een kleinkunst theatertje op te zetten. De behoefte aan een geschikte ruimte voor experimenteel toneel, cabaret, mime, enz. bleek uit een door de gemeente Enschede gesubsidieerde enquête.

DH. STHEEMAN EREBURGER DENEKAMP

DENEKAMP — De oud-direkteur van de Ned. Aardolie Mij. dh. ir. H. A. Stheeman uit de Lutte is op 16 apr. tot ereburger van Denekamp benoemd en kreeg als eerste de eremedaille in goud. In de periode '60-'68 bracht de heer Stheeman f 181.000 bijeen voor uitbreiding v.h. museum Natura Docet.

RECREATIE

ENSCHEDÉ WIL GUNSTIGER VOORWAARDEN VOOR DEELNEMING AAN RECREATIESCHAP

ENSCHEDÉ — Met grote meerderheid van stemmen verwierp de Enschedese gemeenteraad op 22 april het voorstel van B en W om toe te treden tot het Recreatieschap Twente. Daarmee blijft Enschede als enige van de 20 Twentse gemeenten buiten dit regionaal samenwerkingsorgaan. In principe was geen enkel raadslid tegen het Recreatieschap Twente als zodanig. Het bezwaar van de meerderheid van de Raad gold het concept voor de gemeenschappelijke regeling. Daarin staat ondermeer, dat de gemeentelijke bijdragen aan het Recreatieschap Twente gebaseerd worden op het aantal inwoners van elke gemeente. Verder is elke gemeente in het bestuur van het recreatieschap vertegenwoordigd met twee leden. Enschede zou dus 1/3 deel van alle kosten voor zijn rekening moeten nemen, terwijl anderzijds Enschede niet meer stemrecht zou krijgen dan de allerkleinste gemeente.

Om te tonen dat men in principe wel bereid is tot het recreatieschap toe te treden, steunde de Enschedese gemeenteraad een motie van de heer D. Roelofs (PvdA), waarin het college van B en W gemachtigd wordt te proberen gunstiger voorwaarden te verkrijgen voor de Enschedese deelneming aan het schap.

BANDSTAD TWENTE

JAARVERSLAG STEDENBAND TWENTE

HENGÉLO — Het eerste jaarverslag van de Stedenband Twente maakt gewag van de activiteiten die in de verschillende commissies werden verricht. De **commissie economische aangelegenheden** gaf een brochure uit met als titel: 'Stedenband Twente als vestigingsgebied'. Een werkgroep van deze commissie is bezig met een rapport inzake het aandeel van werkgevers en werknemers in de activiteiten van de 'Stuurgroep Economie Twente', het adviesorgaan van de economische commissie.

De **commissie ruimtelijke ordening** kwam gereed met een opzet voor een intergemeentelijk structuurplan en had een werkzaam aandeel in de voorbereiding van een verkeers- en vervoersonderzoek in Twente.

De **comm. volkshuisvesting** bereikte het tot stand komen van een gezamenlijk woningcontingent voor de stedenband.

De **commissies** welke zich nog bevinden in het stadium van inventarisatie en oriëntatie, zijn die van **sport enz. en sociale zaken en volksgezondheid**.

UIT STAD EN STREEK

PAASTRADITIES

OOTMARSUM — Het Vlöggen te Ootmarsum trok dit jaar weer veel belangstelling. Hoewel de burgemeester in overleg met de Rk., Ned. herv. en Israëlitische geestelijkheid en de 'Paoskeerls' een kleine wijziging heeft laten aanbrengen in het traditionele Paaslied ('Joden' is door 'mensen' vervangen), hielden de Ootmarssummers zich koppig aan de oude tekst. Zij zijn van mening dat de Amsterdamse advocate, die zich vorig jaar Pasen beklagde over de tekst, waarin gesproken wordt van de Joden die Christus hebben gekruisigd, voortaan maar weg moet blijven.

DENEKAMP — De slanke den, die telkenjare op het landgoed Singraven wordt gekapt om nadien als paasstaak — met een teerton in de top — op een braak stuk grond in Denekamp te worden opgericht, werd door 'Judas de Crioter' bij opbod verkocht voor f 110.—.

ONGEWENST PAASVUUR

BOEKELO — Op de eerste paasdag omstreeks tien uur 'savonds brandde de bijna een eeuw oude boerderij van de familie Rutbeek tot de grond toe af. Het is niet uitgesloten dat de brand werd veroorzaakt door overwaaiende vonken van een paasvuur dat op nog geen 300 meter afstand van de boerderij ontstoken was.

TUBBERGEN — Tijdens de twee paasdagen (14 en 15 april) hebben in Tubbergen kort na elkaar vier bos- en heidebranden gewoed. Drie daarvan ontstonden in „'t Streu", een groot natuurgebied tussen Mander en de Duitse grens, waar een week voordien ook al een fikse heidebrand plaats vond. Bij één van deze branden moesten de brandweren van Uelsen (Dtsl.), Denekamp, Tubbergen en Ootmarsum uitrukken om het vuur onder controle te krijgen. Zes ha. ging hier verloren. Volgens de politie heeft het alle schijn, dat de branden moedwillig zijn veroorzaakt. De vierde brand woedde in de buurt van Langeveen.

NIJVERDAL — 's Morgens na de 2de paasdag ontstond op de grens van de gemeenten Wierden-Hellendoorn (het Westerveen) een enorme veenbrand op de plaats, waar enkele jaren geleden ook een veenbrand woedde die ondergronds meer dan een jaar voortduurde. Het vuur verspreidde zich snel en de brandweerkorpsen van Wierden en Nijverdal, geholpen door een bataljon stoottroepen uit Ermelo die juist in deze omgeving met oefeningen zou beginnen, richtten hun activiteiten op het blussen van de randen van de vuurhaard. De brand besloeg een oppervlakte van 10 tot 15 ha. en is veroorzaakt door een 12-jarige scholier.

VEENBRANDEN VRIEZENVEEN

VRIEZENVEEN — In de maand april hebben veenbranden in de omgeving van Vriezenveen zeker duizend hectare natuurgebied verwoest. Ter plaatse heeft men de overtuiging, dat stropers het veen moedwillig hebben aangestoken.

BOS- EN HEIDEBRAND BORNE

BORNE — Op 17 april moest de Bornse brandweer twee keer uitrukken voor een bos- en heidebrand, resp. aan de Piepersweg en de Bloksteegsweg. Ongeveer 2000 m² natuurschoon ging verloren.

AANWINSTEN RUSS. AFDELING OUDHEIDKAMER VRIEZENVEEN

VRIEZENVEEN — In de afgelopen maanden heeft de Russische afdeling van de Oudheidkamer Vriezenveen weer diverse aanwinsten geboekt. Prof. dr. J. ten Cate te Amstelveen schonk een schilderstuk 'De Kozakkenbrief' van de Russische schilder Elja Rjepin. Van Mevr. Ten Hoopen-Companjen te Heemstede werd een Russisch kindertheeserviesje ontvangen en van de dames Companjen te Velp een gedenkpenning van de eerste Czaar alsmede Czaar Nicolaas II en tevens een verzameling documenten. De heer G. O. Kruijs te Renkum schonk een waardevolle verzameling oude Russische zilveren en koperen munten (18e-19e eeuw) en een collectie Russ. Paaseieren van glas en Siberische steen.

**Tubbergen
met Vasse
en
Hezingen**

Rustige, bosrijke
omgeving

Eenvoudige en
gemoedelijke be-
volking

Lage pension-
prijzen en lage
tarieven.

Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

**Boerenleenbank
Denekamp**

**de spaarbank
voor het platteland**

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn beziens-
waardigheden, waaronder een natuur-
historisch museum, en zijn goede logies
accommodatie, zeer bekend als

VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING

Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt, bevolking
volkomen industrie-mind. Inl. bij het Gem.huis.

PRINS MAURITS

HENGELO — Woensdag 17 april te 19.36 uur schonk prinses Margriet het leven aan een zoon, prins Maurits Willem Pieter Hendrik van Oranje Nassau van Vollenhove. Daags daarna kon men van de openbare gebouwen in de Twentse steden en bij talloze particulieren het rood-wit-blauw en oranje zien wapperen.

**STEDENBAND TWENTE
WIL KERN-FACILITEITEN**

OLDENZAAL — De Stedenband Twente wil de minister per brief attenderen op het verbeterde Duits kernenbeleid, waardoor o.a. de nabuurgemeente Gronau heel wat faciliteiten kan bieden op het gebied van industrievestiging enz. Aldus hoopt de Stedenband bijzondere maatregelen te bewerkstelligen, die Twente's concurrentiepositie kunnen verbeteren.

ENTER KRIJGT PAARDENMARKT

ENTER — Een besluit van de gemeenteraad van Enter, om jaarlijks op donderdag in de 2de week waarin de Twentse textiel fabrieken wegens vakantie zijn gesloten, een paardenmarkt te houden, werd door Gedeputeerde Staten goedgekeurd.

**VERKERINGEN UITGEMAAKT
NA ZIEN VAN TV-REPORTAGE**

HENGELO — Naar aanleiding van een protestbrief van de Turkse gemeenschap in Twente over de VARA-televisie-reportage van 23 maart „*Trouwen met een Turk, thuis zijn in Turkije?*”, vond op 23 april jl. in het Turks centrum aan de Tweekelerweg te Hengelo een emotionele discussie plaats tussen een aantal woordvoerders van de ongeveer 150 aanwezige Turkse gastarbeiders en een forum bestaande uit VARA-reporter Koos Postema, diens assistente mej. Verheijen en nog een viertal personen, waaronder een maatschappelijk werkster, een journalist en een tolk. Naar de mening van de 'Twentse' Turken was de tv-film geen reclame voor hun land en zou de reportage een scheef beeld geven hebben van de zeden en gebruiken in Turkije. De tolk verklaarde, dat heel wat vrijgezellen Turken in Twente vaste verkering hebben met een Nederlands meisje. Maar na het zien van de bewuste tv-reportage hebben tal van meisjes de verkering uitgemaakt.

Het forum reageerde met de opmerking: wanneer een meisje om een film de verhouding verbreekt, geeft zij niet veel om die Turkse jongen. En dat zijn ook de meisjes die, eenmaal getrouwd en meegegaan naar Turkije, zich daar niet kunnen aan-

passen met alle narigheid van dien. De film waar- schuwt de Turken juist voor dat soort meisjes. Volgens het forum was de film juist zeer gunstig voor de Turkse jongens.

**STREEK-VVV TWENTE
OFFICIEEL GESTART**

ALMELO — De Streek-VVV Twente is een feit. Onlangs passeerde de acte van oprichting, die de samenwerking bekrachtigd van zeventien plaatselijke VVV's, teweten: Almelo, Borne, Stad- en Ambt Delden, Denekamp, Diepenheim, Enschede, Enter, Goor, Haaksbergen en Buurse, Hengelo, Markelo, Oldenzaal met De Lutte en Losser, Ootmarsum, Rijssen, Tubbergen, Weerselo en Wierden.

**GEM. HAAKSBERGEN WIL
VRIJ KAMPEREN VERBIEDEN**

BUURSE — Omdat b. en w. van Haaksbergen een wijziging in de kampeerverordening willen aanbrengen waardoor het vrij kamperen in deze gemeente niet meer mogelijk zal zijn, hebben tientallen middenstanders alsmede belanghebbenden in de agrarische sector te Buurse een protestbijeenkomst gehouden. Zij zien in een dergelijke verordening een aantasting van de vrijheid van de individuele kampeerder én van de inwoners van Buurse om die rustzoekenden gastvrijheid te bieden. Besloten werd om de wethouders persoonlijk te benaderen voordat deze hun stem uitbrengen. Voorstanders van een zodanige verordening beogen daarmee de kampeerders naar het gemeentelijk recreatie-centrum 'Scholtenhagen' te lokken.

PER HUIFKAR DOOR DENEKAMP

DENEKAMP — De VVV-Denekamp heeft er ten behoeve van de toeristen een waardevolle attractie bij gecreëerd. Tegen een geringe vergoeding kan men per huifkar een rondrit naar verschillende recreatieoorden maken, o.a. naar het Lutterzand en de Bergvennen. De vijf huifkarren, die de VVV daartoe ter beschikking staan, dateren van 1857 en vertrekken op de hele uren bij 't gemeentehuis.

UITBREIDING RESTAURANT SINGRAVEN

DENEKAMP — Het bekende restaurant Singraven te Denekamp, gelegen bij het landgoed en de veelbezochte watermolen van die naam, zal volgens een ontwerp van de Edwina van Heekstichting worden uitgebreid.

CULT. RAAD BORNE OPGERICHT

BORNE — Op 29 april werd in Hotel Baartman de Stichting Culturele Raad Borne opgericht.

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HEEK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JOBBAAN-TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

VéGé

voor ^U/_W levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 % kort. in geldzegels

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

ERICA-SERVICE

Doet het zelf en maak van uw tuin
een LUSTHOF. Kosteloos maakt
ERICA voor U een grondplan.
Vraagt inlichtingen.

Laat COSA uw goede gastheer zijn!

- *Diners*
- *Bruiloften*
- *Recepties*
- *Vergaderingen*

*en zomaar even 'uit'!... Restaurant COSA
(aan de Markt, tel. 05400-14144 in Hengelo)*

cosa

RESTAURANT HENGELO